

ARŞIV BELGELERİNE GÖRE İNÖNÜ DÖNEMİNDE TÜRKİYE- HİNDİSTAN İLİŞKİLERİ (1938-1950)*

Savaş SERTEL**

ÖZET

Hindistan dünyada en fazla ilgi çeken bölgelerden biridir. Bunun en büyük sebebi tropik iklimi, verimli tarım arazileri, uzun nehirleri ve ürün çeşitliliğini fazla oluşudur. Tarih boyunca insanlar yaşamaya elverişli ılıman iklime sahip su kenarlarını tercih etmişlerdir. Bundan dolayı da Hindistan coğrafyası çok eski medeniyetleri ev sahipliği yapmıştır. Sulak arazilerinin fazla olmasından dolayı bölgede hayvan çeşitliliği de fazladır. Asya fillerinin en yaygın yaşadıkları coğrafya olan Hindistan'da filler ortaçağ savaşlarında tank vazifesi görmüştür. Hindistan Türkleri çok eski çağlarda tanımıştır. Bölgede Sakalar, Kuşanlar ve Akhunlar hüküm sürmüştür. Bu Hint diline de etki etmiştir. Türkçe Hint diline çok etkilemiştir. Bununla birlikte Türkçe Hindistan'da konuşulan yerel dillerden biridir. Osmanlı döneminde ise Türk-Hint ilişkileri olması gereken düzeyde yer almamıştır. Osmanlılar bölgeyi istila eden Portekizlilere karşı Hindistan'a donanma göndermiştir. Ancak istenen başarı elde edilememiştir. Hindistan zamanla İngiliz sömürgesi haline gelmiştir. Buna rağmen Hint Müslümanları Osmanlı Padişahlarını dini önderleri ve halifeleri olarak tanımıştır. Osmanlı'nın yaptığı Tarblusgarp, Balkan ve I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı'yı maddi olarak desteklemiştir. Bu destek Kurtuluş Savaşı yıllarında da devam etmiştir. Bizzat Atatürk adına yüz binlerce lira para gönderilmiştir. Ancak Halifelik kaldırılınca buna büyük tepki göstermişler ve Türkiye'ye karşı ilgisiz davranmışlardır. İnönü döneminde ise ikili ilişkiler ticari düzeyde kalmıştır. Hindistan 1947'de bağımsızlığını kazandıktan sonra Türkiye'de büyükelçilik açmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnönü, Türkiye, Hindistan.

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr. Tunceli Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, El-mek: savassertel@mynet.com

**ARCHIVE DOCUMENTS ACCORDING TO TURKEY-INDIA
RELATIONS DURING İNÖNÜ (1938-1950)**

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction and Objectives of the study:

The Turks nearly two centuries, interruptions, though they had lived there for India geography and intertwined with the state establishing Indian society. Therefore, these two societies is a very friendly and cordial relations took place in the process, after the England in 1850 despite the continued occupation of India. First World War during the Ottoman Empire, the German imperialism mounted on the rear and deceived the niteles are, the treaty will be made after the war against the Turks extended their support at the international level for a fair and there is an agreement that protects the rights of the Turks. However, after the sultanate and caliphate removed the republican period decreased interest in Turkey of Indian Muslims. Republican period due to lack of a major study on the Turkish-Indian relations during the İnönü in this study is the level at which the Turkey-India relations and the nature of the answer has been sought.

Subject of Study Related Conceptual Framework:

Thousands of years of history of Turkish-Indian relations, which is an issue that is very significant. There have been many studies on Ottoman-Indian Muslim relations. However, Turkey-India relations on the republican period only notable work written by Selcuk Duman "Atatürk Period Turkey-India Relations" was the article. Enlightening information about the period of Atatürk Turkey-India relations are given by this article. We decided to write an article with Turkey-India relations after Atatürk modeled this work. İnönü-India relations with Turkey during this study aimed to fill an important in the literature is discussed.

Methods:

This work constitutes the main source of the Prime Minister of the Republic of archive documents. The individual documents have been drawn from a general framework of the data obtained. Therefore study induction method is used. The article was not used in any data and statistics program.

Results And Discussions:

İnönü was purchased during the leather from India. Leather and shoe factory in 1942, depending on Sümerbank has brought 30 thousand to 25 thousand dry buffalo leather cow leather from India. To be purchased from a country where 30 thousand cowhide sacred cows is a very interesting detail. India gained independence in 1947, was appointed on May 2, 1948 Dewan Chaman Lall as ambassador to Ankara. In Turkey July 8, 1948 Ali Türkgeldi was appointed as ambassador to India. Thus was laid the foundations of diplomatic relations between the two countries.

Conclusions and Recommendations:

India multicultural, multi-religious and multi-lingual having structure and has a geography where different civilizations. One of the

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015*

most important contributions in the development of Indian civilization belongs to the Turks. Turkey Indian relations have a deep and long history that goes back thousands of years. This relationship has made great progress during the Ottoman period. Indian Muslims since after the Crimean War and worked to support the Ottoman Empire with all its possibilities. During the War of National Liberation in the Indian Muslims were leaving the Anatolian people alone. This period has been a significant amount of financial assistance from India. However, in 1924 the value of the caliphate was abolished by Turkey has once again commonplace for Indian Muslims.

Ataturk era relations with Turkey by the British exploited India has developed to the extent permitted by the UK. İnönü relations with India, which is still a large part of the British colonial period to the floor of the important development. In this period, Turkey-India relations have remained in the commercial level. Turkey Inonu period, jute from India, canvas, and tea bags were imported. Because of the expensive tea produced in Rize is one of the saddest developments in this period, the import of cheaper Indian tea. This has been a blow to tea production in Rize.

Turkish and Indian culture for thousands of years lived nested. Thus from each other very much impressed. These effects language has maintained its presence in the religion and culture until today. However, due to the influence of the distance and the years between Turkey and India, the two countries' cultural cooperation and development could not be achieved. İnönü period if the various attempts to provide for cultural development between India and Turkey is a very important development has not been achieved. The most important reason why India cannot be independent until 1947 and is directed by the British.

This article is made with what the President İsmet İnönü in the 1938-1950 year period in Turkey-India relationship has been demonstrated with the first document that is experiencing.

Key Words: İnönü, Turkey, İndia

Giriş

Hindistan, dünyanın en gelişmiş uygarlıklarının beşiğidir. Bu zenginliğin bir göstergesi olan dil de Hindistan'da çok çeşitli lehçelere ayrılmıştır. Bölgede beş ayrı dil ailesine bağlı 222 farklı lehçe konuşulmaktadır (Grenard, 1992, s.116; Çöhçe, 1997, s.981). Büyük imparatorlukların ve uygarlıkların kurulması ve sona ermesi bu kıtada Avrupa'dan çok daha önce gerçekleşmiştir. Hindistan, bir ülke olarak birlik ve bütünlük içinde olmaktan çok, değişik ırk, kültür ve dinlerin bir arada yaşamaya çalıştığı mozaik bir görüntü içindedir. Tarihî özellikleri yanında Hindistan'ı önemli kılan bir başka etken de Hinduizm ve Budizm gibi iki büyük dinin bu topraklarda doğarak gelişmiş olmasıdır.¹Dünyanın en eski uygarlıklarından biri olan Hindistan'ın tarihi, özellikle Türkler ile münasebetleri düşünüldüğünde, M.Ö 1000'li yıllara kadar götürülebilir (Yüksel, 2010, s.238; Çöhçe, 2006, s.128). Hindistan'da İslam öncesi dönemlerde Sakalar(İskit), Kuşan ve Akhun Türkleri hâkim olmuştur (Kulke, Rothermund, 2011, s.116-117,119). Türkler Hindistan'da ilk önceleri "Mlecce" olarak tanımlanmıştır. Kimlikleri belirlendikten sonra ise "Turuşta/Turukka"

¹<http://www.camelot.com.tr/unlimitpages.asp?id=28>

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

denmeye başlanmıştır (Konukçu, 2006, s.67). XI. yüzyıldan itibaren Müslüman Hindistan'ın neredeyse bütün kültürel yapısında Türk gelenekleri egemen olmuştur.² Hindistan'da İslam'ın yayılmasını sağlayan Gazneliler Hindistan'da kurulmamıştır. Ancak Hindistan'ın bir kısmına hâkim olmuştur (Merçil, 1989, s.16). 1206'da ilk Müslüman Türk devleti Delhi Sultanlığı kurulmuştur (Özcan, 2004, s.103). Türkler, kurmuş oldukları devletler ile Hindistan'ın sosyal, siyasi ve dinsel hayatına önemli katkıları olmuştur.³ Hindistan'da İdari yapı ve hükümet sisteminin oluşmasında Türklerin etkisi büyüktür. Türkler, Hindistan'a bir taraftan entelektüel birikimlerini getirirken, diğer yandan Türkçenin Hindistan'a girmesi ile "ordu" adı verilen yeni dil yaratılmıştır. Bu neden ile Hindistan'da Türkçe öğelere günümüzde de rastlanmaktadır. Ticaret, mimari, denizcilik ve güzel sanatlar alanında da Hindistan'da Türk tesirini görmek mümkündür (Duman, 2014, s.391). Güney Hindistan'daki bazı Müslüman sultanlar İstanbul'un fethinden sonra Osmanlı Devleti ile diplomatik ilişki kurmak istemiştir. İki memleket arasındaki ilk temaslar elçiler, iyi niyet mektupları ve hediyeler şeklinde 1481-1482'de Behmenî sultanları Muhammed Şah III ve Mahmut Şah ile Fatih Sultan Mehmet ve Sultan II. Bayezid arasında gelişmiştir. Aradaki yazışmalar daha çok nezaket ifadeleri içermekte olup iktisadî ve askerî işbirliğine yönelik bir amaç ve istek görülmemektedir (Gültekin, 2009, s.21). XVI. yüzyılda Muzafferî hanedanından Gucerât hükümdarı II. Muzaffer Şah ile Yavuz Sultan Selim arasında karşılıklı mektuplaşmalar olmuştur. Diû valisi Melik Ayaz'ın Yavuz Sultan Selim'e mektubunda halife olarak hitap etmiş ve Portekiz tehdidinde karşı yardım istemiş, Selman Reis, Portekiz üslerinin durumu, Hindistan'daki faaliyetleri hakkında rapor vermiş, Yemen valisi Emîr Mustafa b. Behrâm ve Hoca Sefer'in idâre ettiği bir donanma 1531'de gidip Diû'yu Portekizlilere karşı savunmuştur. Bahadır Şah Portekiz baskısı üzerine (1536) da yardım istemiş ve Hadım Süleyman Paşa idaresindeki bir Osmanlı filosu 1538 de Süveyş'ten hareket edip Diû'ya gidip Portekiz üslerini top ateşiyle yıpratıktan sonra geri dönmüştür. Bu seferde Osmanlı Devleti başarısız olmuştur. Bazı kaynaklar başarısızlığı Süleyman Paşa'ya bağlamaktadır.⁴ Bu hareket bölgedeki ilk ve son büyük askerî teşebbüstür.⁵

Osmanlı Devleti ilerleyen dönemde diğer Hint Devletleri ile de münasebet kurmuştur. Örneğin Osmanlılar ve Babürlülerin ilk düzenli diplomatik münasebeti Şah Cihan (1627-58) tarafından başlatılmıştır. İlişkiler Evrengzip Şah (1658-1707) zamanında biraz zayıfladıysa da Osmanlı ve Babürlü âlim ve şairlerin ilmi ve edebi eserleri karşılıklı okunarak devam etmiştir. Ayrıca Osmanlı'nın başarılarından Hindistan Müslümanları çok memnun olmuştur.⁶ Osmanlı Devleti ile Hindistan arasında ticari faaliyette yeni ve yakın çağlar boyunca devam etmiştir. Osmanlı Hindistan'dan bol miktarda baharat ve karabiber almıştır. Osmanlı Hindistan ticareti Basra Körfezi ve Kızıldeniz yoluyla faal bir şekilde işlemiştir (Kuş, 2012, s.83,86).

² Müslüman Türklerin Hindistan'a girmeleri Gazneliler zamanında olmuştur. Yusuf Hikmet Bayur, *Hindistan Tarihi*, C. I, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1987, s. 128; FidaHussain, *Hindistan Matbu'atında Türk Kurtuluş Savaşı Ve İnkılâbı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2012, s. I. Hindistan'da Gazneliler, Gurlular, Delhi, Keşmir, Guceret, Canvpur, Malva, Behmeniler, HandeşFaruki sultanlıkları, Babürlüler ve Afgan Şahlığı gibi pek çok Müslüman Türk devleti bulunmuştur. M. Hanefi Palabıyık, "Hindistan Tarihinde ve Hint Kültüründe Müslüman Türkler", *Ekev Akademi Dergisi*, Yıl 11, S. 33, Güz 2007, s. 69; https://www.academia.edu/8795972/Hindistan_ve_So%C4%9Fuk_Bar%C4%B1%C5%9F

³ Vedizm ve Hinduizm'in Türk folklorundaki en önemli paralelliği ölümden sonra yaşama ve şekil değiştirme inancıdır. Bu inanç Bektaşilikte don değiştirme olarak karşımıza çıkar. Mesela Hacı Bektaş Veli güvercin donuna girmiştir. Fikret Türkmen, "Hint-Türk Folklor Etkileşimi", *Tarihte Türk-Hint İlişkileri Sempozyumu Bildirileri*, 31 Ekim-1 Kasım 2002, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2006, s. 343.

⁴ https://www.academia.edu/6665464/Had%C4%B1m_S%C3%BCleyman_Pa%C5%9Fan%C4%B1n_1538_y%C4%B1%C4%B1ndaki_Hindistan_Seferi_-Suleiman_Pasha_the_Eunuchs_expedition_to_India_in_1538

⁵ <https://tr-tr.facebook.com/istanbul14581980/posts/572989976085983>

⁶ <http://e-tarih.org/makaleler.php?sayfa=makaledetay&makaleno=1192> Babürlülerin kurucusu Babür'ün büyük babası Timur'un torunudur. Anne tarafı ise Cengiz Han'dan gelmektedir. Bkz. FernandGrenard, *Asya'nın Yükselişi ve Düşüşü*, s. 117.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

Bu süreçte Hindistan İngiltere'nin hâkimiyeti altına girmiştir. İngiliz idaresine karşı 1857'de bir grup askerin başkaldırmasıyla başlayan Sipahi ayaklanması Mayıs 1857'de Delhi'yi ele geçirdikten sonra İngilizleri Hindistan'dan çıkarmaya yönelik bir bağımsızlık mücadelesine dönüşmüştür (Özcan, 1995, s.269). 1858 yılında ayaklanmayı bahane eden İngilizler Babürlüleri yıkarak Hindistan'ı Londra'dan yönetmeye başlamıştır.⁷ 1877'de ise Kraliçe Viktoria resmen Hindistan İmparatoriçesi ilan edilmiştir (Galip, Gömeç, 2013, s.118). Hindistan'daki isyanın ikinci aşaması ise 1885 yılında Hint Ulusal Kongresi'nin kurulması olmuştur. Bu kongrenin yayın çalışmaları sonucu Hindistan'da ulusal bilinç yerleşmeye başlamıştır (Sander, 2009, s.278). İngiltere 1757-1947 arasında ülkenin dış ilişkilerini ve güvenlik ilişkilerini kendi tekelinde tutmuştur (Şimşek, 2011, s.80). Bu nedenle Hindistan ile Osmanlı ilişkileri bu dönemden itibaren gerilemiştir. Sultan II. Abdülhamit ilişkileri geliştirmek amacıyla 1879'da Sirvanlı Ahmet Hamdi Efendi, Hindistan'a elçi olarak göndermiştir (Şirin, 2008, s.762).

1853 Kırım Savaşı sırasında Hint Müslümanları Türk ordusu için çeşitli şehirlerde yardım toplamıştır (Özcan, 1998, s.84). 1877-1878 Osmanlı-Rus harbi sırasında, Hindistan'daki camilerde savaş esnasında dualar edilmiş, hasta ve yaralı Türkler için yardım paraları toplanmıştır. Hintli Müslümanlar için halifelik kurumunun anlamı saygın hayat ve kültürlerini devam ettirmenin bir garantisidir ve halifelik kurumuna destek vermek dini vecibelerini ve bağımsızlık mücadelelerinin bir parçasıdır. Ayrıca Osmanlı devletinin parçalanması durumu beraberinde İslam'ın ve Müslüman gücünün zayıflamasını da getirecektir. Hint özgürlük mücadelesinde önemli rollerden birini üstlenen MahatmaGandhi de daha 1908'de Güney Afrika'dan Hindistan'a dönmeden önce Jön Türklerden etkilenmiştir. Özellikle II. Meşrutiyetin ilanı ile birlikte parlamentonun açılacak olmasını Gandhi, Türklerin Avrupa'da güçlü bir devlet olarak var olması olarak yorumlamıştır (Yüksel, 2010, s.240-241). İki ülke arasındaki uzaklığın fazlalığına rağmen kalben Türk milletine bağlı bulunan Hint Müslümanlarının Milli Mücadele ve Türkiye'nin bağımsızlığına siyasî alandaki faaliyetleriyle belki de en büyük katkıyı yapmış olan ülke olarak kabul edilebilir. İtilaf devletlerinin Türk topraklarını işgal etmeleri, İslam'ın son bağımsız gücü olan Türkiye'ye ümit bağlamış olan Hintli Müslümanları Peşaver'denAskot'a kadar her tarafta olayı öfke ile karşılamaya sevk etmiştir.⁸ I.Dünya Savaşı'nın ufukta görülmesi ile birlikte Hint Müslümanları çıkacak bir savaşta İngiltere ve Osmanlı devleti arasında kalmamak adına Osmanlı'nın tarafsız kalması için harekete geçmişlerdir. İleri gelen Hintli Müslümanlardan Dr. Muhtar Ahmet Ensari, Muhammed Ali ve NawabSalimullah Han tarafından Dâhiliye Nazırı Talat Paşa'ya çekilen telgrafta "Hintli Müslümanların halife ve İngiltere'ye karşı sadakatsizliğe mecbur edecek bir harbin zuhuruna engel olunması" istenmiştir. I. Dünya Savaşı'na Osmanlı Devleti'nin katılmasının ve aynı zamanda Halife olan padişahın "cihat" yani "kutsal savaş" ilan etmesinin Hintli Müslümanlar açısından savaş üzerindeki tesiri çok az olmuştur. Dolayısıyla o zamanki Osmanlı devlet adamlarının, Hilafet'in Hindistan'daki ve genel olarak İslam âlemindeki maddi ve manevi nüfuzu üzerine kurdukları ümitler tamamıyla denecek ölçüde boş çıkmıştır (Yüksel, 2010, s.241). Sultan V. Mehmet müttefiklere karşı Cihatilan etmiştir. Hindistanlı aydınlar Türkiye ile savaşın, dini değil de siyasi sebepler den kaynaklandığı ve İngiltere'ye karşı Cihadından haram olduğu kanaatinde birleştiler. Fakat savaş ilerledikçe Hintli Müslümanlar son bağımsız Müslüman gücün kaybolması ihtimalini kavramaya başlamıştır (Hussain, 2012, s.156). Ancak Hint Müslümanları İngiltere'ye

⁷ Bu sırada İngilizler Sultan Abdülmecit'ten (1839-61) yardım istemiştir. Sultan onlara yardım etmiş ve Hintlilere, İngilizlerle savaşmanın caiz olmadığını söylemiştir. Çünkü Kırım savaşındaki yardımlarıyla İngilizler, Osmanlılarla dostluğu pekiştirmişlerdi. <http://e-tarih.org/makaleler.php?sayfa=makaledetay&makaleno=1192> İngilizler tarafından Sultan(halife)'dan alınan mektup Hindistan'da camilerde okunarak Müslümanların İngiliz işgalcilere muhalif olması engellenmiştir. Azmi Özcan, "İngiltere'de Hilafet Tartışmaları", *İslam Araştırmaları Dergisi*, S. 2, 1998, s. 50.

⁸<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/45/810/10297.pdf>

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

sadakati cihattan üstün tutmuştur.⁹ Osmanlı Devleti'ne karşı İngilizlerin safında savaşmışlardır. Ancak bazı askerler Müslüman Türklerle savaşırıldıklarını çok sonraları öğrenmiştir.

Kurtuluş Savaşı'nda Türklerin kesin zaferinin ardından Mustafa Kemal milli kahraman olarak sayılmış ve onun için "Mücahid-i İslam" ve "Seyfü'l-İslam" gibi unvanlar kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye Batı emperyalizmine karşı başkaldırmış ve ona karşı verdiği savaşı kazanmış ilk doğu ülkesi olması nedeniyle de Hindistan için önemli bir yer teşkil etmektedir. TBMM ve Hindistan arasındaki ilişkiler 1 Kasım 1922'de saltanatın hilafetten ayrılarak lağvedilmesi üzerine ciddi bir bunalım dönemine girmiştir. Esasen Hintli Müslümanlar nezdinde İngilizlerin kontrolündeki sultan Vahdettin'in şahsına karşı herhangi bir bağlılık mevcut değildir, ancak Türkiye'deki gelişmeler Hintli Müslümanların zihinlerini karıştırmaktadır. O sırada yazdığı uzun makalesinde Emir Ali de hilafet ve saltanatın kaldırılmasının ancak bütün Müslümanların onayı ile gerçekleşebileceğini ileri sürerek bu karışıklığa hizmet etmiştir (Yüksel, 2010, s.241).

Türkler yaklaşık yirmi asır, kesintiler olsa da Hindistan coğrafyasında kalmışlar ve orada devletler kurarak Hindistan toplumu ile iç içe yaşamışlardır. Bu nedenle bu iki toplum ilişkileri oldukça dostça ve samimi bir süreç içerisinde gerçekleşmiş olup, İngiltere'nin 1850'den sonra Hindistan'ı işgal etmesine rağmen de devam etmiştir. Birinci Dünya savaşı sırasında Osmanlı Devleti'ni, Alman emperyalizminin arkasına takılan ve kandırılan olarak niteleseler de, savaş sonrası Türklere yönelik yapılacak antlaşmanın adil ve Türklerin haklarını koruyan bir anlaşma olması için uluslararası düzeyde destek vermişlerdir (Duman, 2014, s.397). Milli mücadele döneminde, Kuvayı Milliye'yi destekleyen Hintliler, Türk toplumunun dar gününde maddi destekte sağlamışlardır. O dönemde Hint Müslümanları Türkiye'ye 750 bin lira göndermiştir. Bu rakamın 1.035.608 lira olduğu ve bu paranın 1 milyon lirası ile İş Bankası'nın kurulduğu iddia edilmiştir.¹⁰ 3 Mart 1924'te Halifeliğin kaldırılması Hint Müslümanlarında büyük bir şaşkınlık yaratmıştır. Bu tarihten sonra Türkiye'ye karşı gösterilen ilgi yerini kayıtsızlığa bırakmıştır (Özcan, 1998, s.85).

Atatürk döneminde Rauf Orbay Hindistan'a giderek Türkiye-Hindistan ilişkilerinin geliştirmek için orada konferanslar vermiş ve çalışmalarda bulunmuştur (Duman, 2014, s.395-396).

1. İnönü Döneminde Türkiye Hindistan İlişkileri

Kurtuluş Savaşı döneminde ilk dış yardımı yapan ülke olduğundan ve İş Bankası'nın kurulmasına olan desteğinden bahsedilen Hindistan¹¹ 1947 yılına kadar İngilizlerce yönetilmiş ve sömürülmüştür. 1947 yılında İngiltere Hindistan'dan çekilmeye karar vermiştir. Britanya birlikleri çekilince Hindu ve Müslüman çatışması ortaya çıkmıştır. Bu çatışmalara son verilmek amacıyla Hindistan ikiye ayrılmıştır. 1947'den sonra Müslümanlar Pakistan, Hindular ise Hindistan devletlerini kurmuştur (Mcneill, 2007, s.726).

⁹ İngiltere'nin kısa sürede Hindistan'daki Müslüman ve Hindu halka İngilizlere sahip dedirtecek bir sadakatle bağlamaları emperyalizmin bir zaferidir. İngilizler bölgede kendi dilini ve kültürünü dayatmıştır. Günümüzde Hindistan ve Pakistan halkı İngilizceyi ana dili olarak bilir. Bu ülkelerde trafik soldan seyredir ve İngiliz oyunları olan rugby ve kriket büyük ilgi görmektedir. Oysa Osmanlı Devleti Balkanlardaki Hristiyan ahaliyi din, kültür, dil ve yaşantıda serbest bırakmasına rağmen devlete karşı ilk ayaklanan Balkanlar olmuştur.

¹⁰ Mustafa keskin kitabında 1 milyon lira sermaye ile kurulan İş Bankası'nın tüm sermayesinin Hint Müslümanların gönderdiği paradan karşılandığını yazmıştır. Salim Çöhçe ise bildirisinde Hindistan'dan gönderilen paralar ile meclisin yeni binası inşaatında, orman çiftliği arazisi, Tekir ve Şövalye arazileri gibi yerlerde harcadığını ve İş Bankası'nın bu paralar ile açılmasının mümkün olmadığını yazmıştır. Ayrıntı için bkz. Mustafa Keskin, *Hindistan Müslümanları'nın Milli Mücadele'de Türkiye'ye Yardımları(1919-1923)*, Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri 1991, s. 105-107; Salim Çöhçe, "Türk İstiklal Mücadelesi ve Hindistan", s. 210.

¹¹https://www.academia.edu/8795972/Hindistan_ve_So%C4%9Fuk_Bar%C4%B1%C5%9F

1.1. Siyasi ve Diplomatik İlişkiler

1947 yılına kadar İngiliz sömürgesi olan, bu tarihten sonra da İngiliz emperyalizminin etkisinden uzun süre kurtulamayan Hindistan'ın Türkiye ile siyasi ilişkileri Demokrat Parti dönemine kadar ağır aksak yürümüştür. İnönü döneminde siyasi ilişkilerin en önemlisi 2 Mart 1948 tarihinde Hindistan'ın Ankara'ya elçi ataması olmuştur.

18 Ağustos 1942'de Hindistan'ın Nagore şehrinde bulunan "TheGouthiaAssosiation" adlı Müslüman cemiyeti merhum Başbakan Refik Saydam'ın vefatı dolayısıyla Türk Hükümeti ve ailesine taziyede bulunduğu bir mektubu Bombay Başkonsolosluğu aracılığıyla iletmıştır.¹²

9 Ocak 1943 tarihli Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile incelemelerde bulunmak üzere Hindistan ve Çunking'e gönderilecek olan Dışişleri Bakanlığı Protokol Genel Müdürü Selahattin Arbel'e harcırah verilmesi kararlaştırılmıştır.¹³

7 Nisan 1947 tarihinde Dışişleri Bakanlığı Başbakanlığa çok acele ibareli bir yazı yollamıştır. Yazıda İngiltere Büyükelçiliğinin bakanlığa bir nota yazdığı, Türkiye'den Hindistan'a buğday ihracı için 14 Mart'ta Hindistan tarafından kiralanın gemilerin İskenderun limanına geldiği ancak limandaki grev sebebiyle yükleme yapılamadığı, işçilerin 27 Mart'ta çalışmaya başladığı, yükleme için kurulan 3 ekipten bir birinin günde 100 ton yükleme yaptığı, bu şekilde çalışılırsa yüklemenin aylarca süreceği belirtilmiştir. Yazıda ayrıca Nisan ayının Hindistan için açlık tehlikesinin en yüksek seviyede olduğu bir mevsim olacağı, yüklemenin bir an önce tamamlanması gerektiği yazılmıştır. Bakanlık bu konuda Başbakanlığın kararını vermesini, verilen kararın en kısa sürede İngiliz Büyükelçiliği'ne bildirileceğini yazmıştır.¹⁴

5 Mart 1948 tarihinde Dışişleri Bakanı Başbakanlığa bir yazı yazarak 2 Mart'ta Londra Büyükelçiliğinden bir telgraf alındığını, telgrafta Hindistan Hükümetinin DewanChamanLall'in Büyükelçi olarak tayini için agreman(Uygunluk) talebinde bulunduğunu yazan Bakan, durumun Cumhurbaşkanıya iletilmesi ve Cumhurbaşkanı onayının bildirmesini istemiştir.¹⁵ 26 Mart 1948'de Hindistan Başbakanı Nehru Başbakan Hasan Saka'ya bir mektup yazmıştır. Nehru, DiwanChamanLall'in Hindistan'ın Türkiye'deki ilk Büyükelçisi olarak görevlendirildiğini, Lall'in Hindistan'ın özgürlüğü için mücadele ettiğini, Hindistan Hükümeti'ni ve halkını Türkiye'de en iyi bir şekilde temsil edeceğini, Türk halkı ve Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın tarihte ki başarılarının Hindistan Hükümeti ve halkı tarafından takdirle karşılandığını yazmıştır.¹⁶ Türkiye ise 8 Temmuz 1948'de Ali Türkgeldi'yi Hindistan elçisi olarak atamıştır.¹⁷ Hindistan'ın bağımsız olması ve iki ülkenin karşılıklı elçi ataması siyasi ve diplomatik ilişkilerin gelişmeye başladığı bir dönem olmuştur.

1.2. Ekonomik ve Ticari İlişkiler

İNönü döneminde iki ülke arasındaki ilişkiler İngiliz faktöründen dolayı genelde ticari ilişkiler şeklinde cereyan etmiştir. Bu dönemde Türkiye dünyanın en büyük jüt imalatçısı olan Hindistan'dan bol miktarda jüt ve kanaviçe satın almıştır. Ayrıca çay ihracı da en önemli ticari faaliyetlerden biri olmuştur. 1947 yılına kadar olan Türkiye-Hindistan ilişkileri aslında Türkiye'nin bir İngiliz sömürgesiyle yani dolaylı olarak İngiltere ile olan ilişkilerdir denebilir. İnönü döneminde

¹²BCA 030.01.0.0.45.290.57.

¹³BCA 030.18.01.02.100.110.18.

¹⁴BCA 030.01.0.0.219.478.13.

¹⁵BCA 030.01.0.0.60.370.2.

¹⁶BCA 030.01.0.0.125.806.12.

¹⁷ <http://yenidelhi.be.mfa.gov.tr/Mission.aspx> 18.12.2014 tarihinde Türkiye'nin Yenidelhi Büyükelçiliği'nin resmi internet sitesinden alınmıştır. Türkiye'nin ilk Yeni Delhi Büyükelçisi Ali Türkgeldi'dir. Türkgeldi, 8 Temmuz 1948 ve 4 Mayıs 1951 tarihleri arasında görev yapmıştır.

Hindistan ilişkilerine dair ilk belge Kasım 1938 tarihlidir. 12 Kasım 1938 tarihli Bakanlar Kurulu Kararnamesine göre Türkiye’de jüt¹⁸ elyafı dokuma sanayisi kurulması düşünülmektedir. Bu amaçla Hindistan’dan alınması gerekli görülen çeşitli cinsten 5 bin kilo jüt tohumu için gerekli olan 3 bin liranın harcanmasına müsaade edilmiştir.¹⁹

22 Temmuz 1940 tarihinde Maliye Bakanı Başbakanlığa bir yazı yazarak Ticaret Bakanı’nın talebini iletmiştir. Buna göre gelecek mevsim çuval ve kanaviçe ihtiyacının en uygun şartlarla tedariki imkânının hazırlanması ve karşılığının Hindistan’a mal ihracıyla ödenmesi, bunun kısa vadede gerçekleşmemesi durumunda döviz tediya için olabildiğince uzun bir vade alınması konusunun süratle gerçekleşmesi için Hindistan’ın Türkiye’den alabileceği malların örneklerinin sergilenmesinin düşünüldüğü, bu amaçla Standardizasyon Müdür Yardımcısı Turhan Boray’a 3000 bin liralık döviz verilmesinin istendiği yazılmıştır. Ayrıca ihraç mevsiminin yok yaklaşmasından dolayı çuval ve kanaviçe ihtiyacının çok fazla olduğu, İzmir Çuval İthalatçılar Birliği’nin Şefik Kavukçu’yu temsilci olarak Borayla birlikte Hindistan’a göndereceğinden dolayı onun için de 300 İngiliz Liralık döviz istendiği belirtilmiştir. Maliye Bakanlığı bu talepleri uygun bulmuş ve onaylanması için Başbakanlığa sunmuştur.²⁰ 10 Ağustos 1940’ta bu konuda Bakanlar Kurulu Kararı alınmıştır. Kararnamede Boray’ın seyahati için gerekli olan 3 bin lira ödeneğinin verilmesi kararlaştırılmıştır.²¹ 13 Haziran 1941 tarihli Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile Hindistan’a gidecek olan Turhan Boray’a siyasi pasaport verilmiştir.²²

17 Şubat 1942 tarihinde Maliye Bakanı Başbakanlığa bir yazı yazarak Ticaret Bakanı’nın talebini iletmiştir. Buna göre Türkiye ile Asya ülkeleri arasındaki ithalat ve ihracat işleri üzerinde incelemelerde bulunmak üzere Hindistan’a gönderilmiş olan Standardizasyon Müdür Yardımcısı Turhan Boray’ın harcırahının bittiği ve kendisine 5 bin lira daha gönderilmesi istenmektedir.²³ 21 Mayıs 1942 tarihli arşiv belgesine göre Ticaret Bakanlığı’nın Hindistan’da bulunan temsilcisi Boray’ın Hindistan’dan alınacak çul ve çuval ihtiyacının takas veya kirling yoluyla karşılanmasına imkân olmadığını, bu iş için 35 bin sterlinlik akretif açılması gerektiğini belirtmiştir. Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı aracılığıyla bu iş için akreditif istemiştir.²⁴

Mayıs 1942’de Türkiye Toprak Mahsulleri Ofisi’nin ihtiyacını karşılamak için Hindistan’dan 750 ton jüt ve çuval alınacağı tespit olunmuştur.²⁵

¹⁸ Tropik bölgeler başta olmak üzere iştahın ucuzluğundan dolayı ve doğal olarak başlıca Hindistan ve Pakistan’da yetişir. Son zamanlarda ise Çin ve Malezya’da ‘da yetiştirilmeye başlanmıştır ayrıca AmerikadaTeksas ve Güney Carolina eyaletlerinde de üretilmektedir. Türkçedeki Gerçek adı “jüt” Türkiye’de ise genellikle kanaviçe olarak bilinir. Jütün elde edilmesi için gerekli 2 Bitkinin adı: Corchoruscapsularis, Corchorusolitorius Bu bitkilerin bir sene içerisinde boyu 2 ila 4 metre boyuna kadar yetişir. Jüt Bitkisinin toplanması yetiştirilmesi kadar kolay değildir çiçekleri açtığı zaman toplanması gerekir aksi takdirde Tohum zamanı gelmiş olan jüt bitkisi toplandığında kumaşı pek makbul olmayıp oldukça sert bir kumaşa sahip olacaktır. Jüt bitkisi toplandıktan sonra balya haline getirilerek su havuzlarına atılır ve çürümesi için üzerlerine gübre ve çeşitli orman bitkileri serpilip jüt ‘ün liflerinin kabuklarından ayrılması sağlanır. Kabuklarından ayrılan lifleri kurutmak için geniş zeminlerde güneş alan bölgelerde kurumaya bırakılır. Kurumuş olan jüt lifleri artık fabrikaya girmeye hazır hale gelirler. Fabrikaya gelen lifler öncelikle taraklardan geçirilerek temizlenir ve inceltilmeye alınır, inceltme işlemleri aşama aşama sürer ve sonunda çeşitli kalınlıklarda bobinlere ip halinde sarılır. Elden edilen bobin ipler ile öncelikli olarak kanaviçe kumaş diğer adı ile jüt kumaş dikilir ardından ipin durumuna göre çeşitli kalınlıklarda halat imal edilir ve sıklıkla kullanılan jüt çuval diğer adı ile kanaviçe çuvalar dikilir. <http://www.jut.gen.tr/jut-nedir.html> 10.03.2014

¹⁹BCA 030.18.01.02.85.93.5.

²⁰BCA 030.01.0.0.137.983.3.

²¹BCA 030.18.01.02.92.80.7.

²²BCA 030.18.01.02.95.51.3.

²³BCA 030.01.0.0.133.956.6.

²⁴BCA 030.01.0.0.212.443.17.

²⁵BCA 030.01.0.0.212.443.22.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

16 Haziran 1942 tarihinde Maliye Bakanlığı Başbakanlığa bir yazı yazarak İktisat Bakanlığının talebini iletmiştir. Bu yazıda Sümerbank'a bağlı deri ve kundura fabrikasının ihtiyacı olan ve Hindistan'dan getirilecek 25 bin kuru manda derisi ile 30 bin inek derisinin alınabilmesi için 59 bin sterlinlik akreditif istenmiştir.²⁶

12 Mart 1943 tarihinde Maliye Bakanlığı Başbakanlığa bir yazı yazarak Hindistan'dan Basra'ya gelmiş ve gelmekte olan manifatura mallarının ülkeye sevki işleriyle meşgul olmak üzere Faiz Poroy'un Basra'ya gönderilmesi amacıyla 1750 liralık döviz verilmesi için izin istenmiştir.²⁷

28 Şubat 1944 tarihli Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile çay tarımı hakkında incelemelerde bulunmak üzere Hindistan'a gönderilecek olan Rize Çay Atölyeleri Müdürü Asım Zihnioğlu'na harcırah verilmesi uygun bulunmuştur.²⁸

İncelmelerde bulunmak üzere Hindistan'a gidecek olan Türkiye Şeker Fabrikaları Anonim Şirketi Müdürlerinden Ahmet Yolaç, Kimyager Macit Eken ve Alaettin Arpat'a 23 Aralık 1944 tarihli Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile diplomatik pasaport verilmesi uygun bulunmuştur.²⁹

28 Mart 1947'de Gümrük ve Tekel Bakanlığı Başbakanlığa bir yazı yazmıştır. Yazıda Hindistan'dan en son 82 tonluk bir parti çay alındığı, Rize'den elde edilen çayın Hindistan çayından daha pahalı olduğu, Hindistan ile çay ticaretinin daha da geliştiği belirtilmektedir. Buna göre bakanlık Hindistan'dan çay ithalinin tercih edilmesini telkin etmektedir.³⁰

Pakistan, Hindistan ve Aden'de incelemelerde bulunmak için gönderilecek olan Tekel Genel Müdürlüğü Dış Satış şubesi satış uzmanı Memduh Moran'a harcırah verilmesi 13 Ağustos 1948 tarihli Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile kararlaştırılmıştır.³¹

Türkiye'nin çay ihtiyacını yurt dışındaki yerel firmalardan karşılamak üzere Kalküta, Çitagon ve Kolombo gibi çay merkezlerinde incelemeler yapmak için Pakistan, Hindistan ve Seylan'a bir heyet seçilmiştir. Heyet başkanı Tekel İnceleme ve Denetleme Kurulu Üyesi Nevzat Korur, üyeleri ise Tekel Satış Uzmanı Memduh Moran ve çay eksperisi Kemal Uslu'dur. 18 Nisan 1950 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile bu ekibin iş dağılımı yapılmış ve bu kişilere verilecek harcırahlar tahsis edilmiştir.³²

1.3. Kültürel ve Sosyal İlişkiler

Türkiye ve Hindistan arasındaki kültürel ve sosyal ilişkiler bu ülkenin 1947 yılına kadar İngiltere tarafından sömürülmesinden dolayı istenen gelişmeyi yakalayamamıştır.

Ocak 1940 tarihinde Hindistan, Türkiye'deki depremzedelere bin tane çadır hediye etmiştir.³³ Böylece Hindistan 1939 Erzincan depremzedelerine karınca karınca bir katkıda bulunmuştur.

Hindistan ile dostluk ilişkilerini geliştirmek amacıyla İngiltere Hükümetinin daveti üzerine Hindistan'a gidecek olan gazetecilere (Muvaffak Menemencioğlu, Burhan Belge ve Burhan Felek) 9 Ocak 1943 tarihli Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile siyasi pasaport verilmesi uygun görülmüştür.³⁴

²⁶BCA 030.01.0.0.212.443.29.

²⁷BCA 030.01.0.0.160.122.1.

²⁸BCA 030.18.01.02.104.13.19.

²⁹BCA 030.18.01.02.107.88.2.

³⁰BCA 030.01.0.0.181.250.17.

³¹BCA 030.18.01.02.117.57.9.

³²BCA 030.18.01.02.122.37.2.

³³BCA 030.01.0.0.119.845.2.

³⁴BCA 030.18.01.02.100.110.19.

Merkezi Ankara'da olmak üzere Türkiye-Hindistan Kültür Derneği'nin kurulması 13 Haziran 1949 tarihli Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile onaylanmıştır.³⁵ Bu dernek Türkiye ve Hindistan arasındaki kültürel ve sosyal ilişkilerin gelişmesinde itici güç olmuştur. Derneğin önemi ve faaliyetleri Demokrat Parti döneminde artmıştır (Sertel, 2015, s.297).

Sonuç

Hindistan çok kültürlü, çok dinli ve çok dilli bir yapıya sahip olan ve farklı medeniyetlerin bulunduğu bir coğrafyaya sahiptir. Hint medeniyetinin oluşmasında en önemli katkılardan biri de Türklere aittir. Türk Hint ilişkileri binlerce yıl öncesine dayanan derin ve köklü bir geçmişe sahiptir. Bu ilişkiler Osmanlı döneminde büyük bir gelişme kat etmiştir. Kırım Savaşı sonrasında itibaren Hint Müslümanları tüm imkânlarıyla Osmanlı Devleti'ne destek olmaya çalışmıştır. Ulusal Kurtuluş Savaşı sırasında da Hint Müslümanları Anadolu insanını yalnız bırakmamıştır. Bu dönemde Hindistan'dan önemli miktarda maddi yardım gelmiştir. Ancak 1924 yılında halifelik kaldırılınca Türkiye'nin değeri de Hint Müslümanları için sıradanlaşmaya başlamıştır.

Atatürk döneminde İngilizler tarafından sömürülen Hindistan ile Türkiye ilişkileri İngiltere'nin izin verdiği ölçüde gelişmiştir. İnönü döneminin büyük bir bölümünde yine İngiliz sömürgesi olan Hindistan ile ilişkiler önemli bir gelişme kat etmemiştir. Bu dönemde Türkiye-Hindistan ilişkileri ticari düzeyde kalmıştır. İnönü döneminde Türkiye, Hindistan'dan jüt, kanaviçe, çuval ve çay ithal etmiştir. Bu dönemdeki üzücü gelişmelerden biri Rize'de üretilen çayın pahalıya mal olması nedeniyle daha ucuz olan Hint çaylarının ithal edilmesidir. Bu durum Rize'deki çay üretimine darbe vurmuştur. İnönü döneminde Hindistan'dan deri de satın alınmıştır. 1942 yılında Sümerbank'a bağlı deri ve kundura fabrikası Hindistan'dan 25 bin kuru manda derisi ile 30 bin inek derisi getirmiştir. İneklerin kutsal sayıldığı bir ülkeden 30 bin inek derisi satın alınması da çok ilginç bir detaydır.

1947 yılında bağımsızlığına kavuşan Hindistan, 2 Mayıs 1948 tarihinde DewanChamanLall'i Ankara'ya elçi olarak atamıştır. Türkiye ise 8 Temmuz 1948'de Ali Türk geldi'yi Hindistan elçisi olarak atamıştır. Böylece iki ülke arasındaki diplomatik ilişkilerin temelleri atılmıştır. Ancak iki ülke arasındaki siyasi ve diplomatik ilişkiler Mayıs 1950'de iktidara gelecek olan Demokrat Parti döneminde gelişecektir.

Türk ve Hint kültürleri binlerce yıl iç içe yaşamıştır. Bundan dolayı birbirinden çok fazla etkilenmiştir. Bu etkiler dil, din ve kültürde günümüze kadar varlığını korumuştur. Ancak Türkiye ve Hindistan arasındaki uzak mesafeden ve geçen uzun yılların tesirinden dolayı iki ülkenin kültürel birlikteliği ve gelişimi sağlanamamıştır. İnönü döneminden de Hindistan ve Türkiye arasındaki kültürel gelişimi sağlayabilmek amacıyla çeşitli girişimlerde bulunulmuşsa da çok önemli bir gelişme sağlanamamıştır. Bunun en önemli sebebi Hindistan'ın 1947 yılına kadar bağımsız olamaması ve İngilizler tarafından yönlendirilmesidir.

KAYNAKÇA

1. Arşiv Belgeleri

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi

BCA 030.18.01.02.85.93.5.

BCA 030.01.0.0.119.845.2.

BCA 030.01.0.0.137.983.3.

BCA 030.18.01.02.92.80.7.

BCA 030.18.01.02.95.51.3.

BCA 030.01.0.0.133.956.6.

³⁵BCA 030.18.01.02.119.46.6.

BCA 030.01.0.0.212.443.17.
 BCA 030.01.0.0.212.443.22.
 BCA 030.01.0.0.212.443.29.
 BCA 030.01.0.0.45.290.57.
 BCA 030.18.01.02.100.110.19.
 BCA 030.18.01.02.100.110.18.
 BCA 030.01.0.0.160.122.1.
 BCA 030.18.01.02.104.13.19.
 BCA 030.18.01.02.107.88.2.
 BCA 030.01.0.0.181.250.17.
 BCA 030.01.0.0.219.478.13.
 BCA 030.01.0.0.60.370.2.
 BCA 030.01.0.0.125.806.12.
 BCA 030.18.01.02. 117.57.9.
 BCA 030.18.01.02.122.37.2.
 BCA 030.18.01.02.119.46.6.

2. Kitap ve Makaleler

- BAYUR, Yusuf Hikmet; *Hindistan Tarihi*, C. I, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1987.
- ÇÖHÇE, Salim; “Gaznelilerden Önce Hindistan’da Türk Varlığı”, *Erdem*, Aydın Sayılı Özel Sayısı III, C. 9, S. 27, Ankara Ocak 1997, s. 981-987.
- ÇÖHÇE, Salim; “Türk İstiklal Mücadelesi ve Hindistan”, *Tarihte Türk-Hint İlişkileri Sempozyumu Bildirileri*, 31 Ekim-1 Kasım 2002, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2006, s. 127-215.
- DUMAN, Selçuk; “Atatürk Dönemi Türkiye-Hindistan İlişkileri”, *TurkishStudiesInternational PeriodicalForTheLanguages, LiteratureandHistory of TurkishorTurkic*, Volume 9/4 Spring 2014, s. 389-399.
- GALİP, Mübarek-Saadettin Y. Gömeç; *Hindistan’da Türkler*, Berikan Yayınevi, Ankara 2013.
- GRENARD, Fernand; *Asya’nın Yükselişi ve Düşüşü*, Çev: Orhan Yüksel, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1992.
- GÜLTEKİN, Aysun; *Milli Mücadele Dönemi’nde Hindistan Müslümanları İle Ankara Hükümetleri Arasındaki Münasebetler(1918-1924)*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir 2009.
- HUSSAİN, Fida; *Hindistan Matbu’atında Türk Kurtuluş Savaşı Ve İnkılâbı*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, 2012.
- KELEŞYILMAZ, Vahdet; *Teşkilatı Mahsusa’nın Hindistan’daki Misyonu(1914-1918)*, Ankara 1999.
- KESKİN, Mustafa; *Hindistan Müslümanları’nın Milli Mücadele’de Türkiye’ye Yardımları(1919-1923)*, Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri 1991.
- KONUĞU, Enver; “Hindistan’daki Türk Devletleri”, *Tarihte Türk-Hint İlişkileri Sempozyumu Bildirileri*, 31 Ekim-1Kasım 2002, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2006, s. 63-71.
- KULKE, Herman-Dietmar, Rothermund; *Hindistan Tarihi*, Çev: Müfit Günay, İmge Kitabevi, Ankara 2001.
- KUŞ, Canan; *XVI. Yüzyılda Ticari Alanda Osmanlı-Hindistan İlişkileri*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ 2012.
- McNEİLL, William H; *Dünya Tarihi*, Çev: Alâeddin Şenel, İmge Kitabevi, Ankara 2007.
- MERÇİL, Erdoğan; *Gazneliler Devleti Tarihi*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1989.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
 Volume 10/2 Winter 2015

- ÖZCAN, Azmi; “1857 Büyük Hind Ayaklanması ve Osmanlı Devleti”, *İstanbul Üniversitesi İslam Tetkikleri Dergisi* C. IX, İstanbul 1995, s. 269-280.
- ÖZCAN, Azmi; “İngiltere’de Hilafet Tartışmaları”, *İslam Araştırmaları Dergisi*, S. 2, 1998, s. 49-71.
- ÖZCAN, Azmi; “Osmanlı-Hindistan Münasebetleri”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. XVIII, İstanbul 1998, s. 81-85.
- ÖZCAN, Azmi ; “Hindistan’da İngiliz Hâkimiyeti ve Ulemanın Tavrı”, *Divan*, S. 2, 2004, s. 103-115.
- PALABIYIK, M. Hanefî; “Hindistan Tarihinde ve Hint Kültüründe Müslüman Türkler”, *Ekev Akademi Dergisi*, Yıl 11, S. 33, Güz 2007, s. 67-94.
- SANDER, Oral; *Siyasi Tarih(İlkçağlardan 1918’e)*, İmge Kitabevi, Ankara 2009.
- SERTEL, Savaş; “Demokrat Parti Döneminde Türkiye-Hindistan İlişkileri (1950-1960)”, *The Journal of Academic Social Science Studies(JASS)*, C. 2, Number 32, Winter III, 2015, s. 291-305.
- ŞİMŞEK, Âlim; *Soğuk Savaşın Günümüze Yükselen Hindistan ve Dış Politikası*, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 2011.
- ŞİRİN, İbrahim; “Münif Paşa’nın Tahran’dan Gönderdiği Devlet İşleriyle İlgili Layihası ve Düşündürdükleri”, *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 3/4 Summer 2008, s. 759-771.
- TÜRKMEN, Fikret; “Hint-Türk Folklor Etkileşimi”, *Tarihte Türk-Hint İlişkileri Sempozyumu Bildirileri*, 31 Ekim-1 Kasım 2002, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2006, s. 339-350.
- YÜKSEL, Hayriye; “Türk Devriminin Hindistan ve İran’daki Yansımaları”, *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, C. III, S. 6, Yaz 2010, s. 237-254.

3. İnternet Siteleri

- https://www.academia.edu/6665464/Had%C4%B1m_S%C3%BCleyman_Pa%C5%9Fan%C4%B1n_1538_y%C4%B1l%C4%B1ndaki_Hindistan_Seferi_Suleiman_Pasha_the_Eunuch_expedition_to_India_in_153828 Ekim 2014
- <https://tr-tr.facebook.com/istanbul14581980/posts/57298997608598314> Şubat 2014
- <http://e-tarih.org/makaleler.php?sayfa=makaledetay&makaleno=11926> Mart 2014
- https://www.academia.edu/8795972/Hindistan_ve_So%C4%9Fuk_Bar%C4%B1%C5%9F Haziran 2014
- <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/45/810/10297.pdf> 3 Mart 2014
- <http://e-tarih.org/makaleler.php?sayfa=makaledetay&makaleno=11924> Kasım 2014
- <http://www.camelot.com.tr/unlimitpages.asp?id=28> 12 Temmuz 2014
- <http://www.jut.gen.tr/jut-nedir.html> 10 Mart 2014
- https://www.academia.edu/8795972/Hindistan_ve_So%C4%9Fuk_Bar%C4%B1%C5%9F 11 Mart 2015
- <http://yenidelhi.be.mfa.gov.tr/Mission.aspx> 12 Mart 2015

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- SERTEL, S., Arşiv Belgelerine Göre İnönü Döneminde Türkiye-Hindistan İlişkileri (1938-1950), *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/2 Winter 2015, p. 851-862, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7555>, ANKARA-TURKEY

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/2 Winter 2015

